

MOLÍ DE MINOVES

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Cal Rosal. 08610 AVIÀ
Emplaçament A la colònia Rosal, al costat del Llobregat i de la C-16

Coordenades:

Latitud: 42.0721
Longitud: 1.86831
UTM Est (X): 406381
UTM Nord (Y): 4658401

Classificació

Número de fitxa 08011 - 89
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVII
Any 1637
Estat de conservació Dolent
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL i ZEA. POUM Avià, DOGC 12/07/2011
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Bergolvàn S.A.
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dv., 11/01/2002 - 01:00

Descripció

Restes de les ruïnes de l'antic molí de Minoves situat a la colònia Rosal al peu de la riera Metge abans de desguassar al Llobregat molt a prop de la fàbrica de Cal Rosal. Aquest molí aprofitava les aigües de la riera de la Rompuda i les aigües canalitzades procedents del Metge, batejat en aquest tram com Torrent de Berga, i en la que una mica més amunt desaigna la riera Font Caldes. L'edifici tenia la planta irregular adaptant-se a la riba de la riera i formava dos cossos principals, possiblement corresponents a dues etapes constructives de diferent època. A fotografies antigues hem pogut veure la data gravada a la llinda d'una finestra (1637) i una antiga porta adovellada d'arc de mig punt sobre la que es va adaptar una altra rectangular. Entre les restes que podem observar actualment hi ha dos desguassos amb volta, un a cada cos. El més actual, al cos de l'esquerra, té una paret mitjera ja que donava sortida a dos recs i encara conserva el rodet. Es poden observar altres restes in situ: dues moles de La Ferté i un molí escairador, així com un forn de pa. També resten el rec i el bagant de desguàs, així com la bassa, tot tapat per matolls. Al camp de sobre del molí hem trobat restes de altres dues moles del tipus La Ferté.

Observacions:

Aprovat pel Consell Comarcal del Berguedà com BCIL l'11 de juliol de 2001.

Història

La notícia més antiga que hem trobat del molí de Minoves fa referència a una venda a carta de gràcia de dues peces de terra situades a la Plana del Pont d'Oroniu (també dit Pla de Gual); venda que va fer Pere Puig, pagès de Sant Martí de Llavaneres, a Pere Joan Minoves, pagès d'Olvan, el dia 1 de juny de 1565 (documentació masia Minoves d'Olvan). Aquesta podria ser la terra on els Minoves van aixecar el molí el 1637, data que apareixia en una llinda d'una finestra. Al mateix arxiu trobem dos documents més: el primer de l'any 1722, és la creació i venda d'un censal sobre el molí de Minoves situat a Sant Vicenç d'Obiols i prop del pont d'Oroniu. El censal va ser fet per Joan Minoves pagès d'Olvan i el seu fill al prevere de Santa Eulàlia de Berga. El segon document data de 1756, és l'arrendament del molí de Joan Minoves a Jaume Planes per cinc anys. El Capbreu del monestir de Ripoll de 1758 esmenta el molí d'Obiols a Sant Vicenç d'Obiols de Joan Minoves, pagès d'Olvan (ACA). No sabem quina relació poden tenir el molí de Minoves i el molí d'Obiols, únicament sabem que els dos eren al Llobregat i molt a prop un de l'altre, però no podem assegurar que fossin el mateix molí. Els anys 1803 i 1847 hi ha documents de censals atorgats per Antoni Minoves (ESPUÑA, 2001), i també es nomena al cadastre de 1856 (Martí Minoves), a l'Amillament de 1862 (Maria Minoves d'Olvàn), 1879 (Manel Minoves) (Arxiu Municipal d'Avià). Consta inscrit al Registre de Matrícula Industrial d'Avià (AMA) com un molí de civada, ordi i blat de moro; de 1899 a 1904 com a propietat de Manuela Pla vídua de Minovas, amb el moliner Bartolomé Santasusagna i a partir del 1905 al 1933 amb el moliner Pedro Guixé. L'any 1901 Manuela Pla i Minoves va fer edificar uns pisos de nova construcció als nivells superiors del molí; i arrendà l'ús de l'aigua i la força motriu a Melitó Minoves per vint anys. L'any 1922 es va vendre a Montserrat Nadal i Calderó, esposa d'Agustí Rosal i Sala (alcalde de Berga i ànima de l'agropecuària de Graugès), essent moliner Lluís Guixé Codina. El 17 de març de 1924 l'adquireix Joan Comas i Gusart. L'any 1935 el molí deixà de funcionar i tan sols s'utilitzava com a vivenda. A partir del 1939, després de la Guerra Civil, l'aigua de la bassa va ser aprofitada com a força complementària per la veïna fàbrica d'espardenyes de Pere Seguí, establerta a l'edifici on actualment hi ha l'escola de Cal Rosal. Aquí hi havia una turbina i un motor elèctric de 40 CV. Aquest i els seus successors van alternar la fabricació d'espardenyes a Cal Seguí amb la molta de gra al molí de Minoves fins al 1949. L'any 1959 els germans Comas Gusart van vendre la finca a Manufacturas Rosal S.A., i posteriorment la propietat consta com a propietat de Bergolvan S.A.L., amb una hipoteca a favor del Patronat dels Fons Nacionals de Protecció del Treball, actualment extingida. L'edifici del molí va ser enderrocat per l'Ajuntament d'Avià el 10 de setembre de 1995 degut al seu estat ruïnós després d'un incendi. L'Ajuntament d'Avià l'ha declarat Bé d'Interès Local al juliol de 2001.

Bibliografia

ESPUÑA, F. (2001). La Riera de Metge en la industrialització de Berga. Llibres de l'Àmbit, núm 10. Àmbit de Recerques del Berguedà.

ACA (Arxiu de la Corona d'Aragó), notarians, Berga/Vària, vol. 149. Arxiu privat masia Minoves d'Olvan. Registre de Matrícula Industrial 1899-1975 (Arxiu Municipal d'Avià).

